

BACZNIE (54) *av*

a jasne (w tym 4 r. błędne znakowanie), e jasne.

comp: baczni(e)i (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. *Rozumnie, mądrze, roztropnie; considerate Mącz, Calep, Cn; mature Mącz, Cn; gnare, intelligenter, sagaciter, solerter Mącz (32) : GliczKsiąż F8v; Bo to świętym vmyśłem y bącznie czynili/ A Szpitale dla was ié łámych záłożyli. KochZg A4; Mącz 64a, 147a, 188a, 197b, 213a (8); ále iáko ow mądry pan ktory w záburzonym páństwie łwym rzeczy bącznie vřpakaia/ buntowniki karze/ á rozumowi zwierzchność á władzú dawa GórnDworz Ff6v, I5v; Calag 212b; CzechEp [383]; GórnRozm F3; KochMarsz 154; ActReg 117; Calep 246b [2 r.]; Napirwřza to cnotá/ ięzyk łwoy hánowác/ A w łprawach włzech łwoich bącznie pořtępowác. Phil G, B4, Q3; Ná wszytkim bącznie poczúł łię łprawowác, z nieprzyiaćioły łerdecznie woiować. KlonKr D; SkarKaz 609b.*

W charakterystycznych połączeniach: bacznie (na)czynić (4), pořtępowác (5).

Szeregi : »bacznie a roztropnie; roztropnie i bacznie« (1 : 1): Boć to káždy łzczęśliwy/ ktory co w iákęy łpráwie łwoiey bacznie á rořtropnie poczyna MycPrz II Av; Prořćie rořtropnie y bącznie SkarKazSej 660b.

»bacznie i rozumnie«: Ieřzcze w prawdzie młodzieńcem yeřt/ ále tak bącznie y rozumnie mowi/ by mu było łto lat. Mącz 211d.

»mądrze (i) bacznie« (4): Mącz 149c; BiałKaz H4v; O czym iáko mądrze/ bącznie y dořtátecznie nápiřał niedawnych czáłow Polak ieden. VotSzl C4v, A4.

»opatrznie i bacznie«: Bo co nápomina fol. 253. żebyłmy łyná Bożęgo vpátrowáli w łtárym Teřtámenćie y poznawáli: tedy niewiem iáko to opátrznie y bącznie czyni/ gdyż go pokázác nie może? CzechEp 265.

2. *Uważnie, dokładnie; ostrożnie, przezornie; discrete BartBydg; attente, custodite Mącz (17) : BartBydg 43; Mącz 75d, 444b; Otoż s tákowú przeřtrogú/ niechay łie łtořuie bącznie ku temu wřzytkiemu/ czo mowić ábo czynić vmyřlił. GórnDworz I6, I6v, N5, P8v; A coć bóğ dał z łáki łwéy/ tym łzáfuielř bącznie KochFr 84; WisznTr 31; KochPieř 10; Calep 867b; LatHar 21; CiekPotr 86; Y to ćię prořzę bącznie w łtátki łáduy Hezyodá w tym mądręgo nářláduy KlonFlis E.*

Szeregi: »pilnie a bacznie« (2): GroicPorz x3v; Co iřby vczynił káždy/ pilnie á bącznie tego nářzęgo piřania niechayby vřywał GliczKsiąż A4v.

»bacznie a porzúdnie«: Thákże w Appelácyey pořtępek łpráwy trzebá łpiřác wřzytek bącznie / á porzúdnie GroicPorz e.

3. *Delikatnie, uprzejmie, subtelnie (5) : Thák rodzicom yeřli łie im yáko v łwycy dzyatek obyczúye wypráľcúác á wypráwowác przyda/ nyechay bącznye zlekká/ á nye okrutnye/ áni zápámyętliwie to czynyá. GliczKsiąż G; Ale gdzieby kto łniú [z białúgłowú] dwornie/ bącznie/ á więczy dla krotchwile/ niř dla złęgo pomyřłu o tym mowił/ tám niepotrzebá řurowey twáry GórnDworz Bb8v, Cc3v.*

Szereg: »bacznie (i) zuchwale« (2): IVż wiedz naydzieř w tym domu iák w Weneckim kramie/ Chceřz bącznie chceřz zuchwale nie dádzú nic tanie PapřPan I3, Bb.

Synonimy: **1.** *dowcipnie, jawnie, mądrze, opatrzenie, ostrożnie, roztropnie, rozumnie, wiadomie; 2.* *osobnie, ostrożnie, pilnie, porządnie, różnie.*

Cf **NIEBACZNIE**

KN